VASA NYTT

nr 4 årgång 56 dec 2022

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

VASA ORDEN AV AMERIKA

En svensk-amerikansk vänskaps- och kulturorganisation

ENDAST DIGITAL UTGÅVA

Vasa-Vänner!

Styrelsen består av:
Ordförande: Br Åke Mellnert
Sekreterare: Sy Ingrid Cannerhagen
Kassör: Br Bengt Hammargren
Ledamot: Br Knut Rosenkvist
Ledamot: Br Bengt-Arne Åstradsson

Vi i styrelsen hoppas att alla vill stödja vårt arbete i Vasa Support Club.

För medlemsavgifter – gratulationer – kondoleanser och gåvor är vårt Plusgironummer 105 68 42 – 6.

Med Vasahälsningar
I Sanning och Enighet
Åke Mellnert
Ordförande

Vasa-Arkivets Stödförening
Stödorganisation inom DL Södra Sverige nr 20 för
Vasa Order of America National Archives,
Bishop Hill, Illinois, USA
Bankgiro 701-0283

Bli medlem i Vasa-Arkivets Stödförening
Arkivet utför en betydelsefull gärning genom att samla, dokumentera och bevara svensk-amerikansk kulturhistoria.
Årsavgift: 50 kr, lokalloger: 150:-, livstidsmedlem: 700 kr.
Inbetalning: Bankgiro: 701-0283
Tänk även på Vasa-Arkivets Minnesfond vid kondoleanser
Kontakt: Berit Bogren, Storgatan 80,
263 31 HÖGANÄS, tel: 0707 333497
berit.hans@bogren.com

REDAKTIONELLT

Manusstopp för nästa nummer av **VASA NYTT** är den **20 februari 2023.**
Skicka gärna in ditt material under hela perioden fram till manusstopp!
Material till kommande nummer sänds till Catherine Bringselius Nilsson eller Göran Nilsson, adresser finns på sista sidan. **Det bästa sättet** att sända materialet på är via e-post. **OBS!** Se artikeln om hur du skall gå till väga i Vasa-Nytt nr 3 2019, sid. 27 och Vasa-Nytt nr 1 2020, sid. 32. **Det är viktigt att du separerar text och bilder!**

DISTRIKTS-MÄSTAREN

Kära Vasasyskon.
Nu stormar julen emot oss och snart kanske vi får snö också. Idag söndag den 20 november 2022 har väl sydöstra Skåne fått en hel del snö och vi här i nordvästra Skåne väntar oss ett rejält snöfall under natten och måndagen. Visst kan det vara trevligt med lite snö så här på vintern med betoning på lite. Allt som blir för mycket ställer bara till med problem.
Vi var ett antal som besökte logen Christians 75-årsjubileum den 22 oktober vilket var mycket trevligt. Logen hade lånat in medlemmar från Logen Tomelilla 631 som gjorde en annorlunda och mycket fin fanparad. Hela kvällen gick i festens tecken och efter maten blev det uppträde med sånger från Kristina från Duvemåla. Ett mycket trevligt arrangemang och mycket nära till hotellet, bara en trappa ner, det var mycket praktiskt.
Igår lördagen 19 november var vi också ett antal som besökte Logen Klockan 747 på deras Kulturafton och fick fantastiskt god mat som logen själv tillagat. En man som kallades ”Trucka Lasse” visade bilder på djur och natur med mycket inriktning på insekter och fåglar, något som vi alla tyckte var mycket intressant. Vi ser ju alla djur dagligen, men det är sällan vi kommer så nära och ser detaljerna som en duktig fotograf kan göra. En mycket trevlig kväll i sann Vasaanda.
Helgen 28–29 oktober var det ER-möte i Ljungby och AU samlades redan på fredag eftermiddag för att förbereda inför helgen. Det blev ett par timmars intensivt arbete med att gå igenom Distriktskassörens budget för 2023–2024 och sen alla märkesansökningar för 2023 som var tvungna att kontrolleras, jag tycker att det är viktigt att rätt ska var rätt då slipper vi kontroverser om andra som fått sina utmärkelser mycket tidigare än jag.
Jag och Broder MSLER Olle Wickström hade 13.00 också möte med norra distriktets DM syster Maggie Ahlin-Thelin och FDM syster Connie Grön för att fortsätta att undersöka möjligheterna till en eventuell sammanslagning av norra och södra distrikten. ER-mötet fortgick under lördagen och söndagen och det beslutades om att det ska finna mer mallar och formulär på vår Hemsida under Tjänstemannasidan, allt för att underlätta för tjänstemännen i logerna.
Vi beslutade också om att vi behöver en ny Framtidskommitté som kanske kan komma med idéer och tips för att kunna öka medlemsantalet i logerna. Men kom ihåg att vi får inga nya medlemmar av kommittén utan idéer som vi ska kunna testa för att vi ska bli fler.
Man blir ledsen av att se att våra loger minskar i antal och vi måste ta tag i det med att skaffa nya medlemmar, det är inte helt lätt det vet jag. Jag satte mig en kväll med ett block och spånade namn som vi skulle kunna bjuda in i min loge på ett arrangemang där vi kunde presentera Vasaorden och jag fick ihop 26 par som kanske skulle var intresserade. Det vet jag att alla kanske inte är men då får dom själva ta det beslutet, det ska inte vi göra åt dom.

Så fundera och bjud in på något trevligt så kanske det lyckas.
Jag önskar Er lycka till med de sista logemötena 2022 så hörs vi efter julhelgerna och givetvis önskar jag er alla:

God Jul och Gott Nytt År

Mats Holmberg
Distriktsmästare DL20

DS

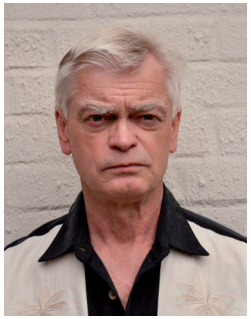

Ordensyskon!

Ett år har nu gått sedan jag övertog DS tjänsten efter Bo Västerstjärna som jag fortfarande
behöver visst stöd ifrån, utan hans stöd vet jag inte var det slutat, jag är honom oerhört tacksam.
En påminnelse till alla Protokollssekreterare, påbörja alla Rapporter inkl. Terminsrapporten
i god tid, dessa skall ju godkännas av logerna vid årsmötet. Vis av erfarenhet vet jag att tiden är knapp för att få alla underskrifter till dessa som sedan skall vara inskickade till Distriktssekreteraren före den 31 januari 2023.
Eftersom det är Distriktsmöte 2023 skall alla motioner från Loger och enskilda vara DS tillhanda
senast 31 december 2022. Mallar för detta finns på vasaordens hemsida under respektive sida.

Slutligen vill jag och Sy Karin önska er alla en GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR.
Claes Johansson
DS DL20

VDS

Ordensyskon!

"Snötäckt ligger nu ett land
Under månbelysta nätter
Frosten strör med givmild hand
Gnistrande kristaller över vida slätter
Hej, mitt vinterland, nu är jag här
Nu biter frosten i min kind ty kall är kvällen
Hej, mitt vinterland, se månen där
Den lyser kyligt trind på mörka himlapällen."

Det är precis så det är… snötäckt ligger nu ett land. Då känns det mer naturligt och helt acceptabelt att plocka fram alla tomtar för att skapa ihop årets jullandskap. Det blir säkert mer än ett landskap även i år. Ja jag har många tomtar, inte bara på loftet, och ja jag älskar julen och allt som hör den till.
Jag ser fram emot nästa år med nya spännande äventyr tillsammans med er alla! Jag passar därför på att här önska er alla en riktigt GOD JUL och ett härligt GOTT NYTT ÅR!!!

I Sanning och Enighet
Britt Lantz / VDS

DK

Ordenssyskon!

Höstvärmen höll länge i sig, men plötsligt kom vintern med kyla och snö på sina håll!
I skrivande stund när östra Skåne har vinterväder med snö så har vi i västra delen dock solsken och knappt någon vind, men svalt!

Sedan förra numret av Vasa Nytt har min tid som DK mest gått åt till löpande bokföring men också att sammanställa den ekonomiska ställningen och ge förslag till budget för 2023-2024 inför Er-mötet som var i oktober.
Mötet var mitt första fysiska ER-möte och det var en trevlig upplevelse att diskutera distriktets frågor med de övriga deltagarna! Mitt förslag till budget för kommande termin mottogs väl, men en del ändringar beslutades av ER.
Fortsättningsvis har jag att slutföra värderingen av distriktets lager/inventarier, vilket har tagit lång tid, men så är det också ett stort "projekt".

Här hemma i logen Höganäs nr 634 fungerar allt som vanligt även om vi också har en vikande trend i antalet deltagare på mötena. Vi ligger på 30 – 35 deltagare per logemöte.
Dessutom kommer några att utträda ur logen innan nyår, vilket är beklagligt men inte oväntat. Vår genomsnittsålder är ganska hög och åldern tar ut sin rätt på en del logemedlemmar.
På senaste mötet i Höganäs presenterade Nomineringskommittén sitt förslag till kommande tjänstemän. Ett bra förslag som placerade tjänstemän på alla poster utom några biträdande-poster som är vakanta.
Slutligen önskar jag er alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

I sanning och Enighet
Calle Nilsson
DK

DKL

Vasasyskon!

Det har varit för min del en händelserik sommar och höst. Sommaren deltog jag i olika evenemang som ordnades av våra vasasyskon. Sverige-Amerikadagen i Kalmar som ordnas av logen Calmare Nyckel NR 628
Sommar fest hos vår DM som ordnades av Logen Nybyggarna NR 698 Ängelholm
Besök på nostalgimuseet i Harlösa ordnat av Logen Tomelilla 631. Sen har jag också varit på Minnesotadagen i Ljuder alltid lika trevligt.
Sensommaren så var jag ansvarig för kulturledargruppen på Tjänstemanna-konferensen i Ljungby. Min egen loge har firat 75-års jubileum med en fantastisk fanparad gjord av vasasyskon från Logen Tomelilla

631.
I skrivande stund sitter jag med brev och foton från Amerika. Många av fotona är förstås julkort. Min far hade två fastrar som emigrerade och jag hade nöjet att få träffa den ena fastern, av Faster Viktorias barn hade jag glädjen att träffa Anna, Douglas och Helen sitter med ett kort av dessa tre när de var barn taget hos fotograf och skickat till deras Mormor Anna på Sturkö som julkort på baksidan är det skrivit ”Här kommer tre små småttingar till Mormor” saknaden var ömsesidig att de inte kunde träffas. Fastern Gertrud fick också tre barn Heufen, Fern och Edward, som jag också har fått träffa och jag har idag starka band med Gertruds barnbarn. Korten som hon skickade till sin mor var nästan alltid med hennes svarta stora hästar av rasen Morgan jag var rädd för hennes stora häst som stod först i stallet när man kom in han spände ögonen i en och lade öronen bakåt kom sedan faster Gertrud i stallet blev han hur snäll som helst hon sa alltid att han var en silly boy. Båda fastrarna skickade alltid en liten slant till jul hem till deras mor min fars farmor Anna. Så julen är ju väldigt speciell framför allt för de som bor utomlands
.
Men idag har vi jul andra kommunikationer som den moderna tekniken erbjuder. Så nu vill jag bara önska er alla vasasyskon sköna och lugna dagar tillsammans med nära och kära.

I Sanning och Enighet

DK*L Eva Newin*

DM DL 19

Kära Vasavänner.

Tack för i år. Väl mött på det nya året.
Vi vill önska er alla en riktigt fröjdefull julhelg och ett lyckosamt Nytt År 2023.
DM DL19 Maggie Ahlin och Kurt Thelin.

I sanning och enighet
Maggie Ahlin Thelin

FDM DL 19
SLD DL 19

En God Jul och Ett Gott Nytt År
önskar

Connie Grön FDM DL 19
Einar Savolainen Grön SLD DL 19

Besök Distriktslogens
hemsida på
www.vasaorden.se

LOGEN SKÅNE nr 570
Malmö

Vårt Vasamöte den 15 oktober var dedicerat ”Brödernas afton”. Systrarna anlände i spänd förväntan över kvällens begivenheter. Vår ordförande Br. Sivert hade varit på seglatser på sydligare breddgrader och kvällen tillägnades havet.
Musikmästaren Sy. Marianne anpassade kvällens musik genom att spela ”Vår flotta” med Marinens Musikkår, Lil Lindfors ”Så skimrande var aldrig havet” och Olle Adolphsons ”Havsörnsvalsen”. Placeringskorten bestod av berömda skutor från historien. Låt vara att somliga gått under, andra utsatts för myteri, så Lord Nelsons HMS Victory får anses vara den mest framgångsrika. Det skulle också visa sig att HMS Victory vann kvällens slag i Havs-Quizen, som kulturledaren Sy. Marianne knåpat ihop en PowerPoint-Presentation av.

Vårt långväga par, Br.Tore & Sy.Margareta Tellberg införda till altaret av Sy.Kerstin & Br.Olle.

De vita bordsdukarna täcktes av vit sjösand dekorerad med torkad svart tång, knopar, snäckor och fiskar. Sy. Birgit hade vikt servetter i form av båtar och i vaserna vippade vass från Ribban. Måltiden bestod av smaskig sjömansbiff och till kaffet bjöd Sy. Elisabeth goda kakor.

Kvällens höjdpunkt var, när Br. Sivert inträdde iklädd full seglingsutrustning. Han visade film över sommarens seglatser i Kroatiens och Greklands övärldar. Kvällen förlöpte med att vi sjöng några sjömansvisor understödda av Åke Grönberg och Olle Adolphson på CD, innan vi nöjda och glada återvände till våra hemmahamnar – med bil, tåg, buss, taxi och per cykel i Malmönatten.

Vinnarbordet i Quizen, HMS Victory: Sy.Christa, Sy.Lena, Sy.Birgit & Br.Tore

Bord Bounty: Br.Sivert, Sy.Margareta, Br.Bengt-Arne (Sy.Marianne bakom kameran)

Bord Calmare Nyckel: Sy.Sigrid, Sy.Elisabeth, Sy.Gull-May & Br.Olle

Bord Regalskeppet Vasa: Br.Evert, Sy.Lilian, Sy.Kerstin & Sy.Marie

Br.Olle med syster Sy.Kerstin & hustru Sy.Marie

4 härliga Vasasystrar i samspråk, Margareta, Lilian, Lena & Christa

Bröderna Sivert, Tore & Bengt-Arne underhåller Sy.Gull-May

Br.Olle Wickström delade ut program till Sy.Birgit. I bakgrunden Br.Tore och Br.Bengt-Arne

Två sköna bönor hänger i baren, DD Sy.Gull-May & KL Sy.Marianne. Barmästaren Johan tittar fram i bakgrunden.

Bröderna Evert, Sivert & Olle i gott samarbete

Lördag 19/11 åker LL570 Skåne på Mordgåta på Bjärsjölagårds Slott.

Lördag 19/11 blir det Mordgåta på Bjärsjölagårds Slott med delikat middag och övernattning i de magnifika slottsrummen. Det lär spöka där!

God Jul tillönskas alla Vasavänner

I sanning och enighet
Marianne Andersson
Kulturledare LL570

LOGEN KÄRNAN nr 608 Helsingborg

Kulturmöte lördagen den 11 sept. 2022
Vid hösten första logemöte möttes vi av glada logesyskon som berättade om sina sommarupplevelser. Vid intågen spelade BMM br Urban Stenqvist vacker musik. O sy Monica Fahlström kunde hälsa nästan 40 logesyskon välkomna. Mötet följde vår Ordens ritual. En stor glädje var att under högtidliga fanfarer fördes HM sy Stina och HM br Agne Lindén till altaret för att mottaga 50 years juvel och 50 years pin och blommor! Verkligen beundransvärt. Våra varmaste gratulationer!

KL sy Barbro Nilsson hade hittat ett jubileumsmynt som kunde härledas från Delaware. Det var här som kolonin ”Nya Sverige ” bildades genom initiativ från Holländska köpmän som ville ha ett handelsbolag för att bl.a. föra in tobak. Kolonin var aktiv under 1638-1655.
LH sy Eivor Höörgren refererade från Storlogemötet 3-8 juli enligt rapporten i Vasa Kärven.
Efter utgångsmusik bjöds vi på mousserande vin och det blev en stunds mingel. Vi placerades vid bord med ”placering musikinstrument”. Maten var hemlagad av gruppen och som förrätt serverades laxsmörgås, följd av kassler på risbädd, kaffe och kaka. Kvällens underhållning med ukulelebandet ”Happy String”, som med verklig musikglädje spelade och sjöng för och med oss. Repetoaren var välkända visor och schlager. En amatörgrupp som förmedlade stor sång och spelglädje.
Kvällen följde med lottdragning och avtackning av gruppen. Efter en stunds småprat var det dags att bryta upp. Vi kunde åter glädjas åt en fin kväll i Vasa anda.

HM sy Stina och HM br Agne Lindén mottar #50 years juvel och 50 years pin av O sy Monica Faahlström

I baren br Mats Johansson och br Mats Nilsson

Del av ”Ukulelebandet”

Gruppen som ordnade kvällen: sy Lena o br Lasse Johansson, Br Bo Malmberg, sy Birgitta o br Mats Nilsson, sy Britt o br Bengt Åberg

”Systrarnas afton”
lördagen den 10 oktober.

Vi möttes av aktiva systrar som svarade för kvällen. Vid intåget spelade BMM br Urban välkänd musik Blue Berry Hill. O sy Monica kunde hälsa ett 30 tal logesyskon välkomna. Mötet följde vår Orden ritual.
LH sy Eivor Höörgren berättade om folkskollärarinnan Nanny Palmqvist, som lyfts fram som betydelsefull kvinna för Helsingborg. Hon startade en verksamhet ”Tysta Marie ” i slutet av 1890 talet. Här bedrevs café, pensionat, lånebibliotek, även kurser i bildande ämnen som räkning, bokföring, språk, musik, sömnad mm. Efter 15 år lades verksamheten ner. Den gick inte ihop ekonomiskt. I dag bär hon namnet på Nanny Palmqvist skolan.
Vi lyssnade till vacker musik vid ljussläckning och uttåg. Vi serverades en jättegod drink och fick tid att mingla. Vi bjöds in till vackert höstdekorerade bord. Maten var hemlagad och som förrätt fick vi gubbröra på bröd, följd av Marockansk köttgryta med goda smaker, ris och till sist kaffe och god hemlagad kaka. Systrarna svarade för underhållningen. Sy Kristina hade gjort en klurig tipstävling med anknytning till kvinnor. Sy Eivor och sy Ingrid hade en lek med att känna igen dofter av kryddor samt att använda känsel till att känna igen föremål i dold påse. Alla var aktiva och fick känna sig som vinnare.
Stämningen var avlappnande och kvällens lotteri var omfattande. Det var många som kunde gå hem med prestentkort på vin, kaffe, choklad mmm. Systrarna avtackades för en härlig kväll och vi bröt upp från ännu ett fint logemöte. Ute hade höstmörkret lagt sig.

Sy Kristina Albinsson, sy Gunilla Nilsson o sy Stina Lindén vid bordet

Sy Gerd Lejon, sy Jeanette Croona o sy Gugge Lindman vid bordet

Sy Ingrid Pettersson, br Per Dahlman, sy Gunnel Hallberg Dahlman o sy Eva Swärd

Sy Monica Fahlström, br Lasse Johansson, sy Sonja Sönne o sy Anita Jönsson

Högtidsmöte
lördagen den 12 november.

Vi möttes av uppklädda logesyskon. Det var feststämning. BMM br Urban Stenqvist spelade musik av Wagner vid intåget. O sy Monica Fahlström kunde hälsa ett 30 tal logesyskon varmt välkomna. Mötet följde vår Ordens ritual.

FDO br Ulf-Peder Eklund, nomineringskommittén, föredrog förslag till tjänstemän för 2023. Prel. budget framlades och diskuterades.

KL. Sy Barbro Nilsson berättade en fängslande historia från slavhandel på den svenska kolonion Sankt Barthélemy. Historien utspelade sig 1785 och innehöll allt som har likhet med dagens samhälle. Det var slagsmål med rep och påkar och de var beväpnade med knivar och pistoler. Följden blev både böter och fängelse.

LH sy Eivor Höörgren berättade om gåstraditioner. Det var krögaren på Piperska Muren, Stockholm, som införde menyn med svartsoppa, gås med tillbehör och äppelkaka på 1950-talet, alltså ingen skånsk tradition.

Vid ljussläckningen och utträdet ur logesalen fick vi höra ännu mer musik av Wagner.

Det blev tid för en stunds mingel med bubbel innan vi placerades vid vackert dukade bord med vita dukar, tända kandelabrar och dekoration med murgröna. Så vackert. Maten var hemlagad och himmelskt god. Svampsoppa med oststänger till förrätt, Varmrätten var tuppbröst med tillbehör som till gås och äppelkaka och vaniljsås till efterätt. Kunde inte vara godare på någon restaurang. De traditionella skålarna utbringades.

Som underhållning fick vi höra Bengt-Åke Bengtsson, Heagården, som berättade om Edvard Perssons filmkarriär och spelade och sjöng. Vi fick också sjunga med i de kända visorna.

Efter lotteridragning, där många fick del av fina vinster, skiljdes vi åt efter ett mycket minnesvärt högtidsmöte. Ute var det mörkt, men i parken hade träden fått vacker belysning. Det värmde.

/ LH *Eivor Höörgren*

Sy Ulla Pålsson, sy Sonja Sönne o br Bengt Åberg

Bengt-Åke Bengtsson. gäst, sy Lena Malmberg, br Urban Stenqvist, sy Britt Åberg, sy Anita Jönsson o Bo Malmberg

Sy Gudrun Fritzon, sy Eva Tullberg o sy Eva Eklund

Sy Ingrid Pettersson, sy Barbro Nilsson o sy Helén Johansson

Bengt Åke Bengtsson, underhållare

LOGEN CHRISTIAN nr 617 Kristianstad

Loge syskon från Tomelilla Kenneth Andersson, Britt Lantz, Gull-May Åstradsson och Bengt-Arne Åstradsson med hjälp av MM Gert Lantz även han från Tomelilla Logen gick fanparad då Christians nr 617 firade 75 års jubileum den 22 oktober.

Lördagen den 22 oktober 2022 firade Vasa logen Christian nr 617 sitt 75-års Jubileum.

Och vilken fest det blev…
Ljusen glimmade på borden och i fönstren. De 67 gästerna fick först mingla runt i festsalen innan det var dags att föras in i logesalen.

Gästerna var hisnande vackra i medaljprydda klänningar och smoking.

Vår förre DD Br Jan-Anders ser allt lite klurig ut. Undrar vad han har på gång?
Här samtalar han med DM Br Mats Holmberg.

Middagen serverades i festsalen.
Där var borden festligt dukade i höstens vackra färger.

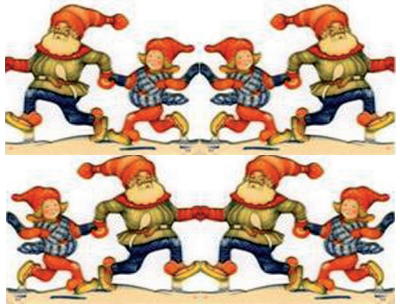

Men före måltiden blev gäster och egna medlemmar införda i logesalen.
Medlemmar från Tomelilla logen nr 631 bjöd oss på en fantastiskt stilfull och proffsigt genomförd fanparad. Vi njöt alla av denna. Mycket imponerade. Tusen Tack.

Vår Hedersmedlem Sy Karin Holmqvist hade skrivit ihop en sammanställning av Logen Christians historia, vilken BLH Carin Nordqvist framförde på ett trevligt sätt.
KL Gunilla Kärrdahl berättade om olika emigrantvisor samt historien om sången ”Vi sålde våra hemman”.
Mycket intressant.
Flera gäster lämnade över gåvor vilka logen tackar så hjärtligt för.

Men maten då?
Vad blir man bjuden på, på ett 75-års Jubileum?
Jo, till förrätt serverades toast m rökt kött o pepparrotsvisp, vackert upplagt på tallrik.
Huvudrätten bestod av marinerad filé, potatiskaka, två sorters sås och goda tillbehör.
Och sedan: Desserten, Pavlova med sjuden kräm, vispad grädde, äppelmos o färska lingon som pricken över i-et. Ett litet havreflarn till detta var perfekt.

Maten ….vilka hade tillagat denna?
Jo, Br Johan Berglund o Sy Kristina Berglund stod för entré- och huvudrätt, medan Sy Gunnel Olsson hade bakat Pavloverna, krämen och havreflarnet.

God stämning bland alla gästerna.

Många intressanta samtal
Här är det Sy Karin Holmqvist o Br Ulf Alderlöf som har mycket gemensamt att prata om.

Sy Ann Björklund som numera bor i Stockholm kom ner och förgyllde kvällen för oss.
Här med Br Roger Larsson.

Br Kenneth Andersson o Sy Eva Newin samt Sy Heidi o Br Nils Olof Olsson trivdes vid bordet.

Sy Siv Olsson firade samtidigt sin 80-årsdag denna kväll. Hurra! Hurra! Hurra!

Sy Berta Andersson o Br Torsten Truedsson har alltid mycket att prata om, då de träffas.

Br Sven Hermansson styrde upp talen samt läste upp telegrammen som kommit till logens högtid.

Tal av vår DD Br Kenneth Andersson.

Tacktal av MSLER Br Olle Wickström.

Senare kaffe och härliga mandelkakor, vilka Sy Carin Nordqvist hade bakat. De satt som en smäck!

Man behövde verkligen inte gå hem hungrig efter festen, som ni förstår.

Efter måltiden med flera tal bjöds alla gäster på en underbar underhållning.
Det var tre musiker som sjöng och spelade musik från Musicalen ”Kristina från Duvemåla”.
Mellan sångerna berättade Christina Lind-Halldén om brev, som hon fått från gamla släktingar, vilka emigrerat till USA. Flera stycken handlade bl.a om deras ibland stora hemlängtan.

Som brukligt har vi lotteri, så även på ett Jubileum.

Flera glada gäster gick hem med jättefina vinster.

Vad skall jag välja…Sy Gull-Britt Persson funderade.

En flaska vin blev perfekt tyckte Sy Gull-Maj Åstradsson.

Sy Elna Giertz valde snabbt Br Sven Hermanssons hemsmidda smidesljusstake.

Vilken tur att det även fanns härliga äpplen som vinst. Perfekt till en läcker äppelkaka tyckte Sy Carola Örnhed

Då var det dags för Sy Ann Ingvarsson att välja vinst. Hon blev förtjust i påsen med goda ostar o kex. Mums!

Hur tackar man för en galamiddag på Logen Christians 75-års Jubileum?
Jo, med en varm applåd till festarrangörerna, ingen nämnd och ingen glömd.
Visst blev det en härlig kväll.

Tack alla som hjälpte till med att förgylla denna fest.
CMA Gunnel Olsson

forts på sid 23 ->

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR 2023
tillönskas alla Vasavänner i DL Södra Sverige nr 20

LOGER

Storlogen
DL Norra Sverige nr 19
DL Södra Sverige nr 20
LL 570 Skåne
LL 608 Kärnan
LL 628 Calmare Nyckel
LL 631 Tomelilla
LL 634 Höganäs
LL 698 Nybyggarna
LL 747 Klockan

MEDLEMMAR

DL 19, DM Maggie Ahlin Thelin & Kurt Thelin
DL 19, MSLER Connie Grön & SLD Einar Savolainen Grön

LL 570, Ulf & Ingegerd Alderlöf
LL 570, Marie & Olle Wickström
LL 618, Maureen & Göte Bengtsson
LL 628, Göran Nilsson & Catherine Bringselius Nilsson
LL 631, Åke Mellnert & Carina Norin Mellnert
LL 634, Berit & Hans Bogren
LL 634, Calle & Kerstin Nilsson
LL 634. Knut Rosenkvist
LL 698, Claes & Karin Johansson

Distriktsloge Norra Sverige nr 19 vill tacka alla medlemmar i våra loger för gott samarbete och allt gott ni gör för vår Orden och i era loger.

Vi önskar er alla en riktigt
GOD JUL och ett Lyckosamt NYTT ÅR 2023

EXEKUTIVA RÅDET

Maggie Ahlin Thelin – Ann-Sara Liljebladh
Birgit Hellström – Charlotte Börjesson
Roger Axelsson – Per Wingren
Marianne Andersson

-> forts fr sid 18

Lördagen den 19 november stod inbjudan till ”Adventsfest” på programmet.
Då samlades 34 st Vasa syskon i den vackert smyckade festsalen i Kristianstad.

Efter glöggmingel var det dags att gå in i logesalen.
Där fick vi bl.a lyssna på stämningsfull musik, samt berättelsen om ”Tomten” av BLH Carin Nordqvist.
Vad passade väl bättre än att tåga ut ur logesalen till tonerna av ”Tomtarnas vaktparad”.

Väl ute i matsalen möttes vi av ett stort antal tomtar, utplacerade i fönsterkarmarna.
Det gav verkligen julstämning,

Julmaten dukades fram, allt hemlagat av duktiga Vasa Syskon.

Tusen Tack för allt arbete som lagts ner för att kvällen skulle bli en förkänning av Julen.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR 2023
önskar
Logen Christian nr 617 Kristianstad
Gm CMA *Gunnel Olsson*

LOGEN SMÅLAND nr 618 Jönköping

Höstens första logemöte hölls den 24 september. Sedvanliga ärenden avhandlades. Tända ljus och musik inramade som vanligt vårt möte. KL sy Maureen framförde hälsningar från några loger i USA. LH br Bo läste upp ett brev från 1977 från KL Gunnar Fernström som skickats till Bottnaryds kyrkoråd med önskan om ett bidrag för restaureringen av kyrkan Gloria Dei i Philadelphia.
Efter en välsmakande supé i matsalen berättade ordföranden och kulturledaren och visade bilder från sin resa till USA i juli med deltagande i Storlogekonventet i Philadelphia. Utöver mötesförhandlingar fanns trivsamma kvällsaktiviteter, bl.a. en ABBA-kväll med fart och fläkt. Det märktes att det fanns många ABBA-fans bland Vasa-syskonen.
Under en utflyktsdag med många Vasasyskon besöktes några platser med anknytning till kolonin Nya Sverige som fanns under en kort period under 1600-talet. Första besöket gjordes i kyrkan Gloria Dei. Den var den andra svensk-lutherska kyrka som uppfördes (1698-1700) och den första i Pennsylvania. Kyrkan sägs vara den första tegelbyggnaden i staden. På kyrkogården vilar många av de första utvandrarna. Här ligger också Amandus Johnson från Långasjö i Småland. Han var Årets Svensk-Amerikan 1961.
Nästa utflyktsmål var Swedish Colonial Farmstead, en kopia av en tänkt svensk-finsk 1600-talsgård som invigdes 1988 i Bridgeton, New Jersey. Det året firades New Sweden 350 år. Gården med sju byggnader har flyttats och restaurerats och finns nu i Tinicum söder om Philadelphia nära den plats där Guvernör Johan Printz (från Bottnaryd) hade sitt residens.
Sista utflyktsmål var American Swedish Historical Museum där vi började med lunch ute på terrassen innan vi fick en presentation av museet. En av grundarna av detta museum var Amandus Johnson. Han var historiker och författare. Han har bl.a. skrivit Den första svenska kolonin i Amerika.
Efter konventets slut blev det en utflykt till Wilmington i Delaware. Det var här de första utvandrarna bosatte sig. Det nya Kalmar Nyckelmuseet är nu snart klar med sina utställningar. År 1988 skickade bl.a. Logen Småland verktyg till det förra museet. En replika av det kända segelfartyget Kalmar Nyckel finns i Wilmington. En tur med fartyget på Christina River en varm och solig dag blev en fin upplevelse.
Vårt andra logemöte var den 22 oktober. Till efterkapitlet anslöt gäster och föredragshållare. En mycket god slottsstek med tillbehör avnjöts, avslutad med kaffe och morotskaka. Under rubriken ”Polisman i en föränderlig tid” kåserade förre polismannen Klas Peter Suneson från Bankeryd. Vi fick höra om hans tjänstgöring i ett polisdistrikt i centrala Stockholm med möten med många kända personer, och om hans tjänstgöring som bland annat fotpatrullerande polis i Jönköping, där han med stor auktoritet men med respekt för alla människor hanterade många problem.
/Maureen Bengtsson

Höstens första logemöte den 24 september

Gloria Dei kyrka i Pennsylvania

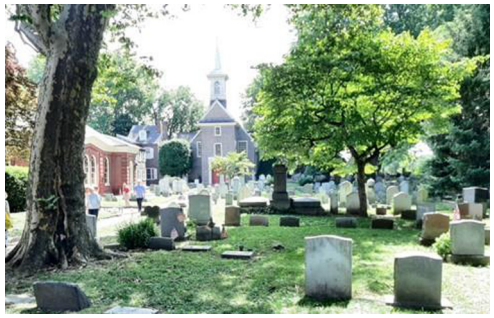

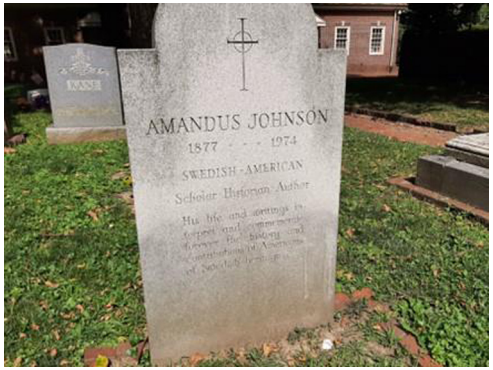

Swedish Colonial Farmstead

Två stolta ättlingar till de första invandrarna, John Tepe och Herbert Rambo

American Swedish Historical Museum

Wilmington, Delaware

Logemöte den 22 oktober

DD Br Åke Mellnert och ordf. Br Göte Bengtsson

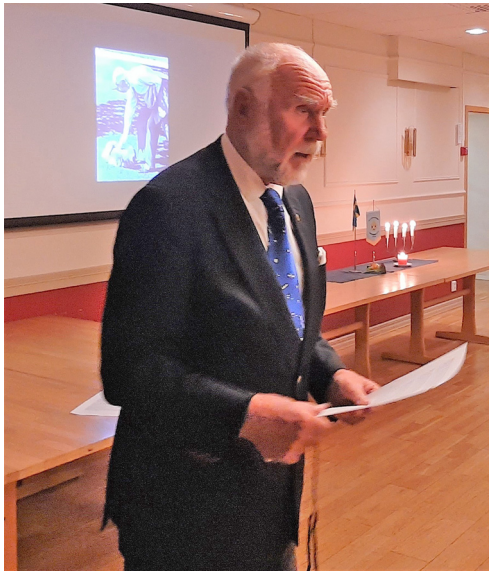

Klas Peter Suneson

LOGEN CALMARE NYCKEL nr 628 Kalmar

Augusti Minnesotadagen i Ljuders socken har firats 54 gånger.

2022-08-21

Vi har haft tur med vädret i sommar. Solen sken från en molnfri himmel när br Magnus och jag laddade GPSn för att ta oss till Ljuders kyrka. Vi hamnade på grusvägar genom åkrar och skogar. GPsen tar som bekant inte alltid den bästa vägen men däremot den genaste.

VasaOrdens syskon träffades som vanligt i god tid utanför kyrkan för att ta de sedvanliga bilderna och talas vid innan högtidligheterna vidtog.

Kommunchefen i Lessebo kommun Christina Nyquist hälsade välkommen. Christina menade att Ljuder är Sveriges mest kända kommun.

Hon inledde med tre exempel på varför människor har fått utvandra från sitt land.

I slutet av 1800-talet och fram till 1914 var det svälten som drev människorna att utvandra från Sverige. De som utvandrade från Ljuders socken hamnade ofta i Minnesota och trakterna däromkring.

Hon fortsatte med att berätta om Gammelsvenskbyn en unik svensk utpost vid en flodkrök i Dneprs nedre lopp i södra Ukraina

Gammalsvenskbys befolkning kom ursprungligen från Dagö i dagens Estland, som till 1721 var en del av Sverige. En rättslig tvist med den svenske godsägaren Stenbock på Dagö löstes så att de berörda Dagöborna cirka 1 000 personer, anvisades cirka 13 000 hektar mark av den ryska kejsarinnan Katarina II i det då kallade Nyryska guvernementet i södra nuvarande Ukraina, vilket ryssarna just erövrat från turkarna.

Flytten från Dagö började i augusti 1782, och man anlände till det anvisade området nio månader senare efter en lång och mycket strapatsrik vandring under vilken mer än hälften, främst barn och äldre, hade dukat under av köld och sjukdomar. När de anlände fann de inte några spår av de hus som hade utlovats skulle stå klara för dem. Av de som överlevde vandringen dukade sedan många under, eftersom de var ovana jordbrukare, ty flertalet på Dagö hade varit fiskare. Enligt kyrkböckerna var enbart 135 personer vid liv i mars 1783.

I dag har byn vuxit ihop med tre tyska byar och bildar samhället Zmijivka med runt 2 000 invånare. (och här spelar vi Ukrainas nationalsång)

Christina menar att dagens invånare i Lessebo kommun nu står redo att ta emot Ukrainare som flyr från sitt krigshärjade land.

Högmässa i Ljuders kyrka inleddes med procession. Först korset, evangelieboken, nattvardskärlen och Vissefjärda spelmanslag samt folkdanslaget från Vissefjärda och 30 st körsångare från Växjö manskör. Kyrkan fylldes av mäktig solosång och det som sjöngs var Ukrainas nationalsång. Psalmsången förstärktes av Växjö manskör. Predikan hölls på svenska men sedan gjorde man en sammanfattning av den på engelska. Alltså fick man predikan två ggr för säkerhets skuld.

Efter högmässan bjöds vi på lunch av Lessebo kommun på Grimsnäs herrgård.

Lunchen var så småländsk den kunde vara den bestod av Isterband, stuvad potatis och rödbetor och över allt hade kocken låtit klippt persilja ringla ner. Till efterrätt fick vi ostkaka, hjortronsylt och grädde. Småländskt och väldigt gott.

Eftermiddagen ägnades åt minnet av utvandringen:

Programmet inleddes med hälsningsanförande av kommunchefen Christina. Yvonne Tuvesson Rosenqvist sjöng Kristallen den fina så att taket lyfte sig i kyrkan och hon sjöng även de välkända visorna från Utvandrarna. Hennes röst var så mäktig att den fyllde hela kyrkan och till en början såg man henne inte man bara hörde. Än en gång förflyttas man till tiden för utvandringen och tänker på de som blev kvar, de som åkte och de som återvände. De som lyckades och de som inte lyckades

Högtidstal hölls av Samuel Palmblad från Linnéuniversitetet som handlade om ” De vita bussarna”.

Sy FDO Catherine Bringselius Nilsson berättade om årets Svensk-Amerikan 2020 astronaut Jessica Meir. Född 1977 uttagen av NASA:s astronautgrupp 2013. En dröm som hon haft sedan hon var barn. Den 25 september 2019 påbörjade hon sin resa till den internationella rymdstationen. Hon var en av tre astronauter. Hon har svenskt medborgarskap men som astronaut representerade hon USA. Hon har en doktorstitel i marinbiologi och en masterexamen i rymdforskning.

Hennes uppdrag var att studera vad som händer med människors syn i rymden, när trycket ökar och kroppens vätskor förändras. Ett annat experiment var att se vad som händer med artärer under en rymdfärd och studera immunförsvaret. Hon gjorde tre rymdpromenader och var i rymden i 6 månader. Sy Catherine var i Luleå på universitetet och överlämnade utmärkelsen Årets Svensk-Amerikan till Jessica Meir. Jessica hade fått ytterligare en utmärkelse av Universitetet som hedersdoktor.

Dagen avslutades med att vi sjöng unisont Sveriges och USA:s nationalsånger.

(Se foton nästa sida.)

Det här var en fantastisk dag värd att minnas och återkomma till. Kanske vi kan locka flera från vår loge att besöka Minnesotadagen i Ljuder nästa år och att äta isterband, stuvade potatis, rödbetor ostkaka, hjortronsylt och grädde. Minnesotadagarna firas den 2 söndagen i augusti varje år.

Ukrainas nationalsång:

Nej Du är inte född än Ukraina se äran återföds och vår himmel,
Å bröder, ler nu mot oss igen såsom i vårtid töar snön
Smälter vi fienden. Och nu vi bröder skall styra
I vårt fria hemland
Själ och kropp skall vi offra, ty friheten kallar
Och vi visar att vi, bröder är kosacknationen

Logehistoriker *Monica Jernetz*

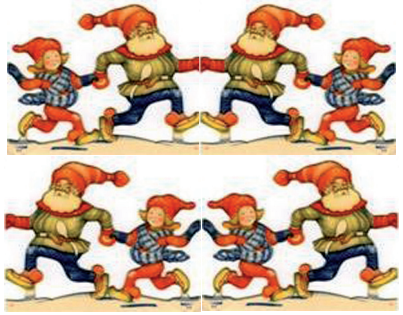

Efter en lyckad logemiddag med temat thanks giving på **lördagen 19 nov** träffades vi på John-Johns grav på kyrkogården i Hossmo och syster Annika läste följande:

Broder John-John!

Det är med stor tacksamhet som vi, dina logesyskon, samlas till denna minnesstund.
Du var initiativtagare och mycket delaktig i att vår loge Calmare Nyckel 628 bildades och stiftades den 25 november 1951.

Vi tackar för din gärning och ditt idoga arbete att tro på en Vasaloge här i Kalmar.
Ditt arbete förvaltar vi och vår loge är en väl fungerande, arbetande och trivsam mötesplats för logens medlemmar.

Jag vill avsluta med en dikt av Pär Lagerkvist.

”En gång skall du vara en av dem som levat för längesen.
Jorden skall minnas dig så som den minns gräset och skogarna, det multnande lövet.
Så som myllan minns och så som bergen minns vindarna.
Din frid skall vara oändlig så som havet.”

Annika Wallergård
Kulturledare i nr 628 Calmare Nyckel, Kalmar
2022-11-20

Bilderna till höger: 1) Bengt Hammargren, Göran Nilsson, Magnus och Monica Jernetz samt Catherine Bringselius Nilsson, 2) Catherine B Nilsson och Christina Nyquist 3) Catherine B Nilsson. berättade om årets Svensk-Amerikan 2020.

Lördagen 19 nov träffades vi på John-Johns grav på kyrkogården i Hossmo,

LOGEN TOMELILLA nr 631 Tomelilla

Tomelilla Logen nr 631 började sitt första **höstmöte den 10 september** i Kverrestads Bygdegård i sina ”nya” lokaler som vi har flyttat till över sommaren och inrett ett speciellt rum till våra inventarier.
Under mötet välkomnades vår nye DD Br Nils-Olof Olsson från Logen Christian nr 617 samt gästerna CMA Sy Gunnel Olsson, Ordf. Br Jan-Erik Larsson och DKL DL 20 Sy Eva Newin. Även dessa från Lokallogen Christian nr 617.
Två blivande medlemmar balloterades in.

Vår hedersmedlem Sy Inga Persson mottog ett speciellt 60 årigt Jewel medlemskapsmärke.
Hade även parentation för 2 medlemmar Sy Ingrid Mattsson och Br Arne Karlsson som hedrades med en tyst minut. På bådas begravningar har Logesyskon varit närvarande och genomfört en fin Vasa ritual.
LH Br Bengt-Arne berättade om kräftans liv och levende.
Efterkapitlet började med en klurig tipsrunda med vasafrågor i den härliga Bygdegårdens trädgård i bästa tänkbara väder som PS Sy Britt Lantz hade fixat ihop.

Tipsrunda i Bygdegårdens trädgård, här Ordf med Sy Lena Andersson

Vårt DD par Br Nils-Olof och Sy Gunnel Olsson fr Logen Christian nr 617

Detta var kluriga frågor tycker Sy Ingrid Frej och Br Kenneth Larsson

Men dagen till ära var hon sjuk så Bröderna Gert Lantz och Per-Willy Hansson fick vara ersättare, som de klarade med bravur.

Sen tog vi plats med egen matkorg vid fint dukade bord i fyrkanter. Stämningen var hög från början då vi inte har träffats på några månader och det förbättrades med lite sång till kräftor eller räkorna som traditionen bjuder på.

Vid borden

Första pris på tipsrundan gick till vår gäst från Logen Christian nr 617 Sy Eva Newin som tilldelades ett presentkort. 2-a och 3-e pris knep Br Jan-Erik Larsson från Christian nr 617 och vår egen Br Kenneth Andersson. Här var också presentkort som vinst.

Första pris på tipsrundan gick till Sy Eva Newin från Logen Christian nr 617

Även denna gång var det lotteri med skänkta vinster samt närvarolotteri innan det var dags att gå hem med kramp i skrattmusklerna.

Bröderna Gert Lantz och Bengt-Arne Åstradsson som är lotteriansvariga

Lördagen 1 oktober hade Logen 631 Tomelilla Högtidsmöte i Kverrestads Bygdegård. Gäster från Logen Christian nr 617 hälsades välkomna.
En medlem som valt att överflyttas från den nerlagda Logen i Ronneby Br. Åke Mellnert hälsades välkommen. Det var reception för två nya unga medlemmar Nathalie Larsson och André Timmermann som infördes under musik och som avgav ordenslöften och hälsades välkomna till vår Loge. En av dessa har sin fader och farfar också som medlemmar, alltså tre generationer.
Efter att de sedvanliga punkterna angående ekonomi, diverse rapporter och hälsningar avhandlats informerade KL Sy Anne-Maj Råberg om nyheter från vänlogen Linde Loge nr 491 i Milwaukee. Bland deras aktiviteter under september månad hade de en Skandinavisk Dag med skandinaviska maträtter som blev mycket uppskattade. De hyllade också ABBA genom att spela deras musik. De var i full gång med att planera

aktivitet för senare i höst och jul.
LH Br. Bengt-Arne Åstradsson berättade om Höstdagjämningen, som är ett farväl till sommaren inför höst och vintertid. Det är också det dygn då dag och natt är lika långa.
Efterkapitlet inleddes med lite mingel innan det var dags att sätta sig till fint dukade bord för att njuta av dansk fläskesteg med olika tillbehör och till efterrätt serverades dansk äpplekaka. Därefter bjöds det upp till dans med musik från Br. Gert Lantz orkester.
Efter ett tag smakade det bra med kaffe och Sy Anithas fantastiskt goda tårta. Det förrättades också lottdragning på många fina skänkta vinster.
Även sedvanliga spännande dragningen i närvarolotteriet får vi inte glömma då fem medlemmar går hem med en Sverigelott.
Efter ytterligare en stunds trevlig samvaro var det dags att avsluta kvällen och bege sig hemåt mätta och belåtna efter en trevlig kväll.

Införande av gäster i vår Loge.

Ordf. Br Jan-Anders Ingvarsson välkomnar Br Åke Mellnert till vår Loge som ny medlem efter Logen Ronneby har lagts ner.

Här läser VO Sy Carola Örnhed till våra nya kandidater.

Ordf. Br Jan-Anders Ingvarsson och Sy Eva Newin skålar med gästerna.

Även Kungen och Drottningen fick en skål.

Vår nye DD Br Nils-Olof Olsson från Christian Logen nr 617 håller ett tacktal med komik i.

Sy Carola talar till våra nya medlemmar.

Gemenskap vid borden.

Nya medlemmen Sy Nathalie håller ett mycket trevligt tacktal.

Härligt goda tårtor som var bakade av Sy Anitha Hansson samt garnerade av Sy Britt Lantz.

Våra nya medlemmar i logen.

Denna kväll blev det 3 generationer medlemmar hos oss. Br Roger, Sy Nathalie och Br Kenneth samtliga med efternamnet Larsson.

Logemötet den 5 november i Kverrestads Bygdegård. Kvällen började med ett logemöte med sedvanliga punkterna samt nominering av tjänstemän för kommande år. Efter en god fläskytterfilé var det dags för efterkapitlet som denna dag gästas av Göran Göransson som höll ett otroligt intressant kåseri om Hasse Alfredsson och Tage Danielsson och alla personer som de har haft äran att jobba med. Alla deras filmer som de har gjort tillsammans och hur de uppstod. Om museet, placering, inredning m.m. Ni som ännu inte besökt detta museum. Gör det, ni kommer att bli överraskade av hur mycket man har lyckats fått in i detta lilla rum. Nu satt kaffet fint med god kaka och kvällen avslutades med lotteridragning med skänkta vinster samt närvarolotteriet.

KL Sy Anne-Maj Råberg
FDO Sy Gull-May Åstradsson

Föreläsaren Göran Göransson som berättade om Hasse och Tage, här tillsammans med Ordf. Br Jan-Anders Ingvarsson som avtackar honom med en blomma. -->

LOGEN HÖGANÄS nr 634 Höganäs

Ett 40-tal Vasasyskon samlades i Vikens Hemgård lördagen den 19 november 2022 för möte med efterkapitel Brödernas afton. O Br Calle Nilsson hälsade såväl egna som gästande Ordenssyskon, från Logerna Kärnan nr 608 och Nybyggarna nr 698, välkomna. Efter protokoll och skrivelser överlämnades ordet till FDO Sy Inger Bengtsson som läste upp förnomineringen av tjänstemän för nästa år. Nomineringskommittén hade lyckats tillsätta samtliga ordinarie poster, men några vakanser förekom bland biträdande tjänstemän. Br Yngve Hult fick med den äran tjänstgöra som ersättare för sin hustru KL Sy Agneta, som drabbats av förkylning och inte kunde närvara. Han läste en både rolig och gripande historia om en svensk flicka som lockats att åka över till mormonerna i Utah för att gifta sig, men hamnade i profetens harem. Hon lyckades efter lång tid rymma därifrån med hjälp av sin mor.

-->

-->

Lotteriansvariga för dagen var Bröderna Gert Lantz och Helge Larsson.

LH Br Hans Bogren hade letat i gamla pressklipp från 70-talet och hade också en rolig historia om ”Vilda Hilda” som levde bland mormoner och indianer.
Bröderna hade till efterkapitlet dekorerat matsalen i spanska färger och ett gäng spanjorer välkomnade oss med ett glas Sangria och spanska toner som framfördes av inbjuden pianist, Jan-Olof Rydström. När alla funnit sina platser serverades bröd med olivolja, en färgglad och god paella och därefter kaffe med hembakta kakor.
När alla ätit sig mätta delade ”Manolito” alias Br Leif Larsson, ut ett klurigt quiz där alla frågor handlade om Spanien. Det blev

Vasasyskon köar för att få Sangria.

Sy Kerstin och Sy Britt-Marie väntar på maten.

många diskussioner runt borden innan man kunde lämna in svaren.
Ett dignande lotteribord tömdes raskt på sina fina vinster och så småningom tog även denna mysiga Vasakväll slut.

Sy Christina bjuder våra gäster Br Jan och Sy Eivor på paella.

Manolito, alias Br Leif, bjuder på bröd.

Sy Inger, Br Rolf och Sy Britt-Marie klurar på frågorna.

Kvällens stiliga spanjorer.

Snön kommer och går:

LOGEN NYBYGGARNA nr 698 Ängelholm

Till höstterminens första logemöte den 4 september med efterföljande bussutflykt, hade samlat 28 logesyskon.
Det började med sedvanligt logemöte kl 09.00, därefter väntade en buss som tog oss till Farhult som ligger på Kullabygden, där intog vi vår medhavda frukost.
Ingen ville bada fast solen sken och vi var på stranden.
Vidare till Arilds vingård där vi fick en guidad visning av ägaren Jonas Ivarsson som berättade att
målet med vinerna som odlas på Kullabergs sydsluttningar är att de skall produceras med så lite miljöpåverkan som möjligt och med hög kvalitet.
Druvorna som odlas är Solaris som ger ett vitt vin, det tillverkas även bubbel och rödvin av Cabernet och Pinot Noir.
Efter vinprovning serverades en utsökt måltid.
Dagen avslutades med dragning på lotteriet.
Arrangörerna Sy Karin och Br Assar Olsson samt Sy Karin och Br Anders Böcker tackades för en mycket trevlig dag och bussen gick åter till Ängelholm.

VASA NYTT

nr 4 september 2022, årgång 56.

Ansv. utgiv.: Mats Holmberg, DM.

Redaktörer: Catherine Bringselius Nilsson och Göran Nilsson.

Skicka material för publicering i marsnumret till:

email: vasanytt@vasaorden.se *eller*

Catherine Bringselius Nilsson, Elleholmsvägen 21, 352 43, Växjö.